

Domov>Sodni postopki>Civilne zadeve>Katero sodišče je pristojno

Katero sodišče je pristojno

Romunija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

V Romuniji poleg rednih sodišč obstajajo specializirani oddelki ali senati za reševanje sporov v nekaterih zadevah.

V skladu s določbami zakona št. 304/2004 o organizaciji pravosodja ima vrhovno kasacijsko sodišče (*Înalta Curte de Casație și Justiție*) štiri oddelke – civilni oddelek I, civilni oddelek II, kazenski oddelek ter oddelek za upravne in davčne spore –, senat devetih sodnikov in združene oddelke, ki imajo vsak svoje pristojnosti. Pritožbena sodišča, okrožna sodišča ali, kjer je ustrezno, okrajna sodišča imajo specializirane oddelke ali senate za civilne zadeve, kazenske zadeve, zadeve v zvezi z otroki in družinske zadeve, zadeve v zvezi z upravnimi in davčnimi spori, zadeve v zvezi s spori iz delovnega razmerja in socialnim zavarovanjem, družbami, poslovnim registrom, insolventnostjo, nelojalno konkurenco ter pomorskimi zadevami in zadevami v zvezi s celinskimi plovnicami. Za odločanje o zgornjih zadevah se lahko po potrebi ustanovijo specializirana sodišča.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

Običajni postopek za civilne zadeve je določen v zakoniku o civilnem postopku. Njegove določbe se uporabljajo tudi za druge zadeve, če ni zakonov, ki jih urejajo, določeno drugače.

Stvarna pristojnost civilnih sodišč je urejena s členi od 94 do 97 zakonika o civilnem postopku.

Okrajna sodišča kot *sodišča prve stopnje* obravnavajo naslednje zadeve, ki vključujejo zahtevke, ki jih je (ni) mogoče ovrednotiti v denarju:

zahtevke, ki so v skladu s *civilnim zakonikom v pristojnosti sodišča za družinske zadeve in skrbništvo*;

zahtevke v zvezi z vpisom v evidence osebnega stanja;

zahtevke v zvezi z upravljanjem večnadstropnih zgradb, stanovanj ali prostorov, ki so v izključnem lastništvu različnih oseb, in pravnimi razmerji, ki so jih združenja lastnikov stanovanj vzpostavila z drugimi fizičnimi ali pravnimi osebami;

zahtevke za prisilno izselitev;

zahtevke v zvezi s skupnimi stenami in jarki, razdaljo med zgradbami in nasadi, pravicami do prehoda, bremenami in drugimi omejitvami, ki vplivajo na lastninsko pravico;

zahtevke v zvezi s spremembami meja in označevanjem meja;

zahtevke za zaščito premoženja;

zahtevke v zvezi s pozitivnimi ali negativnimi obveznostmi, ki jih ni mogoče ovrednotiti v denarju;

zahtevke za sodno delitev ne glede na zadevno vrednost;

druge zahtevke, ki jih je mogoče ovrednotiti v denarju, in sicer do vključno 200 000 RON, ne glede na status strank.

Okrajna sodišča obravnavajo pritožbe zoper odločbe pristojnih javnih organov in drugih pristojnih organov. Obravnavajo tudi vse druge zahtevke, ki po zakonu spadajo v njihovo pristojnost.

Okrožna sodišča obravnavajo:

kot *sodišča prve stopnje* vse zahtevke, ki po zakonu ne spadajo v pristojnost drugih sodišč;

kot pritožbena sodišča pritožbe zoper sodne odločbe, ki so jih izdala sodišča na prvi stopnji;

kot revizijska sodišča zadeve, ki so posebej določene z zakonom;

vse druge zahtevke, ki po zakonu spadajo v njihovo pristojnost.

Pritožbena sodišča obravnavajo:

kot sodišča prve stopnje zahtevke v zvezi z upravnimi in davčnimi spori;

kot pritožbena sodišča pritožbe zoper sodne odločbe, ki so jih izdala okrožna sodišča na prvi stopnji;

kot revizijska sodišča zadeve, ki so posebej določene z zakonom;

vse druge zahtevke, ki po zakonu spadajo v njihovo pristojnost.

Vrhovno kasacijsko sodišče obravnava:

pritožbe zoper sodne odločbe pritožbenih sodišč in druge sodne odločbe v zadevah, določenih z zakonom;

revizije glede pravnih vprašanj;

predloge za sprejetje predhodne odločbe za razjasnitev nekaterih pravnih zadev;

vse druge zahtevke, ki po zakonu spadajo v njegovo pristojnost.

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Romunski civilni pravosodni sistem razlikuje med nižjimi in višjimi sodišči, stvarna pristojnost sodišč različnih stopenj pa se določi na podlagi funkcionalnih (vrsta naloge) in procesnih meril (vrednost, predmet ali narava spora).

Z zakonikom o civilnem postopku so bile uvedene spremembe v smislu pristojnosti, okrožna sodišča pa so postala sodišča s polno pristojnostjo za vsebinsko obravnavo zadev na prvi stopnji. Okrajna sodišča so med drugim pristojna za obravnavanje manjših in/ali manj zapletenih zahtevkov, ki so v praksi zelo pogosti.

Pritožbena sodišča so pristojna predvsem za obravnavanje pritožb, medtem ko je vrhovno kasacijsko sodišče redno revizijsko sodišče, ki zagotavlja enotno razlago in uporabo prava na nacionalni ravni.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Pravila o krajevni pristojnosti v romunskem civilnem pravosodnem sistemu so določena v členu 107 in naslednjih zakonika o civilnem postopku.

V skladu s splošnim pravilom se tožba vložijo pri sodišču v kraju stalnega prebivališča ali sedeža toženca.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

Glede krajevne pristojnosti obstajajo posebna pravila, kot so:

če toženčevo stalno prebivališče/sedež ni znan, se tožba vložijo pri sodišču, na območju katerega ima toženec običajno prebivališče/predstavništvo, če to ni znano, pa pri sodišču, na območju katerega ima tožnik stalno prebivališče/sedež/običajno prebivališče/predstavništvo;

tožba zoper pravno osebo zasebnega prava se lahko vložijo tudi pri sodišču v kraju ene od njenih hčerinskih družb brez pravne osebnosti;

tožba zoper združenje, družbo civilnega prava ali drug subjekt brez pravne osebnosti se lahko vložijo pri sodišču, ki je pristojno za osebo, ki ji je bilo s soglasjem njenih članov zaupano njeno vodenje ali upravljanje; če taka oseba ne obstaja, se lahko tožba vložijo pri sodišču, ki je pristojno za katerega koli člana zadevnega subjekta;

tožbe zoper državo, osrednje ali lokalne organe in institucije ter druge pravne osebe javnega prava se lahko vložijo pri sodišču v kraju stalnega prebivališča /sedeža tožnika ali pri sodišču v kraju sedeža toženca.

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Romunski zakonik o civilnem postopku vsebuje pravila o alternativni pristojnosti (členi od 113 do 115). Krajevno pristojna so tako tudi naslednja sodišča:

sodišče v kraju stalnega prebivališča tožnika (tožbe za ugotavljanje starševstva);

sodišče v kraju stalnega prebivališča tožnika (preživninska obveznost);

sodišče v kraju izpolnitve pogodbene obveznosti, kot je določeno s pogodbo;

sodišče, na območju katerega je nepremičnina (zakupi, vpis zemljišča/utemeljitev/popravek);

sodišče na območju odhoda/prihoda (pogodbe o prevozu);

sodišče v kraju izvedbe plačila (menice, ček, zadolžnica ali drugi vrednostni papirji);

sodišče v kraju stalnega prebivališča potrošnika (odškodnina za potrošnike za pogodbe, sklenjene z izvajalcem poslovne dejavnosti);

sodišče, na območju katerega je bilo storjeno kaznivo dejanje ali je nastala škoda, za tožbe v zvezi z obilgacijskimi razmerji, ki izhajajo iz takega dejanja.

Če toženec redno opravlja poklicno/kmetijsko, trgovsko, industrijsko ali podobno dejavnost zunaj kraja svojega stalnega prebivališča, se lahko tožba vložijo tudi pri sodišču, na območju katerega se dejavnosti opravljajo, in sicer v primeru tožbe v zvezi z denarnimi obveznostmi, ki nastanejo v navedenem kraju ali ki jih je treba tam izpolniti.

V zadevah v zvezi z zavarovanjem se lahko odškodninska tožba vložijo tudi pri sodišču, na območju katerega je stalno prebivališče ali sedež zavarovanca ali zavarovano premoženje, ali na območju katerega se je uresničilo zavarovano tveganje.

Izbira pristojnosti na podlagi pogodbe se šteje za nično, če je bila opravljena pred nastankom pravice do odškodnine, medtem ko lahko v zadevah v zvezi z obveznim zavarovanjem civilne odgovornosti oškodovana tretja stran vložijo neposredno tožbo tudi pri sodišču v kraju svojega stalnega prebivališča/sedeža.

O krajevni pristojnosti v zvezi z vlogami za zaščito fizičnih oseb, za katere je v skladu s civilnim zakonikom pristojno sodišče za družinske zadeve in skrbništvo, odloča sodišče, na območju katerega ima zaščiten osebno stalno/običajno prebivališče. Za vloge za dovoljenje sodišča za družinske zadeve in skrbništvo za sklepanje pravnih aktov (v zvezi z nepremičnino) je pristojno tudi sodišče, na območju katerega je nepremičnina. V takem primeru sodišče za družinske zadeve in skrbništvo, ki je izdalo sodno odločbo, pošlje izvod sodne odločbe sodišču za družinske zadeve in skrbništvo, na območju katerega ima zaščiten osebno stalno/običajno prebivališče.

Tožba za razvezo zakonske zveze spada v pristojnost okrajnega sodišča, na območju katerega je zadnji skupni dom zakoncev. Če zakonca nimata skupnega doma ali če nobeden od njiju ne živi več v kraju, za katerega je pristojno okrajno sodišče in v katerem je njun skupni dom, je pristojno okrajno sodišče v kraju toženčevega doma. Če toženec ne živi v Romuniji in so mednarodno pristojna romunska sodišča, je pristojno sodišče, na območju katerega je tožnikov dom. Če niti tožnik niti toženec ne živita v Romuniji, se lahko stranki sporazumeta o vložitvi tožbe za razvezo zakonske zveze pri katerem koli okrajnem sodišču v Romuniji. Če se o tem ne sporazumeta, je treba tožbo za razvezo zakonske zveze vložiti pri okrajnem sodišču sektorja 5 v Bukarešti (člen 914 zakonika o civilnem postopku).

Vloge za reševanje posameznih sporov iz delovnega razmerja se vložijo pri okrožnem sodišču, na območju katerega je tožnikovo stalno prebivališče/kraj dela (člen 269 zakona št. 53/2003 – delovni zakonik).

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Pravila o izključni krajevni pristojnosti so določena s členi od 117 do 121 zakonika o civilnem postopku. Torej:

tožbe v zvezi s stvarnimi pravicami na nepremičninah se vložijo le pri sodišču, na območju katerega je nepremičnina. Če je nepremičnina na območjih pristojnosti več sodišč, se tožba vložijo pri sodišču v kraju stalnega/običajnega prebivališča toženca, če je to na katerem od teh območij pristojnosti, če ni, pa pri katerem koli od sodišč, na območju katerih je nepremičnina. Določbe se uporabljajo tudi za vloge za zaščito posesti, vloge za označitev meja, vloge v zvezi z omejitvami pravice na nepremičnem premoženju in vloge za sodno delitev nepremičnine, kadar solastništvo ne izhaja iz dedovanja;

v zadevah v zvezi z dedovanjem je do prenehanja solastništva sodišče, na območju katerega je bilo zadnje stalno prebivališče pokojnika, izključno pristojno za vloge v zvezi z:

veljavnostjo ali izvršitvijo oporočnih razpolaganj;

dediščino, njenimi stroški in stroški, povezanimi s terjatvami, ki jih lahko dediči vložijo drug zoper drugega;

zahtevki voliloljemnikov/upnikov pokojnika zoper katerega koli od njegovih dedičev/izvršitelja oporoke;

v zvezi s tožbami, povezanimi z družbami, je do končanja postopka likvidacije/izbrisa družbe iz registra izključno pristojno sodišče, na območju katerega ima družba svoj glavni sedež;

okrožno sodišče, na območju katerega ima dolžnik sedež, je izključno pristojno za zahtevke, povezane z insolventnostjo/dogovori upnikov;

zahtevki izvajalca poslovne dejavnosti zoper potrošnika se lahko vložijo le pri sodišču v kraju stalnega prebivališča potrošnika.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Stranke se lahko pisno, v zvezi s tekočimi spori pa z ustno izjavo pred sodiščem dogovorijo, da bodo za spore v zvezi s premoženjem in morebitnimi drugimi pravicami pristojna druga sodišča kot tista, ki bi bila krajevno pristojna, razen če je ta pristojnost izključna. V sporih v zvezi z varstvom pravic potrošnikov in drugih zadevah, določenih z zakonom, se lahko stranke o izbiri pristojnega sodišča dogovorijo šele po nastanku pravice do odškodnine, pri čemer se vsak drugačen dogovor šteje za ničnega (člen 126 zakonika o civilnem postopku).

Stranski, dodatni in vmesni zahtevki se vložijo pri sodišču, ki je pristojno za glavni zahtevek, tudi če je zanje stvarno ali krajevno pristojno drugo sodišče, izjema so le zahtevki v zvezi z insolventnostjo ali dogovori upnikov. Te določbe se uporabljajo tudi, če je bila pristojnost za glavni zahtevek z zakonom dodeljena specializiranemu oddelku ali senatu. Če je sodišče izključno pristojno za eno od strank, je izključno pristojno za vse stranke (člen 123 zakonika o civilnem postopku).

Poleg tega v skladu z določbami člena 124 zakonika o civilnem postopku sodišče, ki je pristojno za odločanje o glavnem zahtevku, odloča tudi o odgovorih na tožbo in ugovorih, razen tistih, o katerih je treba odločiti predhodno in spadajo v izključno pristojnost drugega sodišča, medtem ko o postopkovnih vprašanjih odloča sodišče, pri katerem so bila sprožena.

Stranke ali sodnik se lahko v kateri koli fazi postopka sklicujejo na splošno nepristojnost sodišča. Neobstoj stvarne pristojnosti in neobstoj krajevne pristojnosti v povezavi z javnim redom je treba uveljavljati na prvi obravnavi pred prvim sodiščem, na katero so bile stranke ustrezno pozvane, medtem ko lahko neobstoj pristojnosti v zasebnopravnih zadevah uveljavlja samo toženec v odgovoru, če odgovor ni obvezen pa najpozneje na prvi obravnavi pred

prvim sodiščem, na katero so bile stranke ustrezno pozvane. Če nepristojnost ni povezana z javnim redom, stranka, ki je vložila tožbo pri sodišču, ki ni pristojno, ne more zahtevati razglasitve nepristojnosti (člen 130 novega zakonika o civilnem postopku).

V civilnih sporih s čezmejnimi elementi, v katerih so se stranke v zadevah v zvezi s pravicami, s katerimi na podlagi romunskega prava svobodno razpolagajo, zakonito dogovorile o pristojnosti romunskih sodišč za odločanje o sedanjih ali morebitnih sporih v zvezi z navedenimi pravicami, so romunska sodišča edina pristojna za odločanje o teh zadevah. Če ni z zakonom določeno drugače, je romunsko sodišče, pred katerega je toženec pozvan, pristojno za odločanje o tožbi, če toženec pride pred sodišče in predloži odgovor glede vsebine zadeve, ne da bi najpozneje do konca preiskovalne faze v zadevi pred prvim sodiščem vložil tudi ugovor nepristojnosti. V obeh navedenih primerih lahko romunsko sodišče tožbo zavrže, če je iz vseh okoliščin zadeve razvidno, da spor ni pomembneje povezan z Romunijo (člen 1066 novega zakonika o civilnem postopku).

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Glej odgovore na vprašanja 1, 2, 2.1, 2.2, 2.2.2.1 in 2.2.2.2.

Zadnja posodobitev: 14/06/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.